



Universitätsbibliothek Paderborn

**Venerabilis Patris D. Hludowici Blosii Abbatis Lætiensis
Ordinis S. P. N. Benedicti Tomus Posterior Margaritum
Spirituale**

**Blois, Louis de
Monasterii Campidonensis, 1672**

Cap. IX. Quomodo pius exercitator possit Deum contemplari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45885](#)

Enchiri-
dij Par-
vulorū.
Lib. 2.

ctum. Lux creata, tam spiritua-
lis quam sensibilis, participatio-
ne solum lux est, illius veræ Ju-
cis typus & umbra duntaxat est.

Plura possemus adferre ex San-
ctorum monumentis, quæ pias
mentes ad amorem patriæ cæle-
stis vehementer accenderent: sed
hoc alias (si Deus voluerit) facie-
mus. Nobis enim in animo est,
colligere * Psychagogiam ex
est data scripturis beati Augustini Episco-
Psycha-
pi, & beati Gregorij Papæ, in qua
quæ hic copiosius de felici statu ipsius su-
promit-
tetur.

* Iam

C A P U T IX.

*Quomodo pius exercitator possit
Deum contemplari.*

1. *Contemplatio Dei summatim, quoad natu-
ram, personas, & attributa in communi.*
2. *Speciatim, attributum Potentia & bonitas
in creatione universi;*
3. *Presentia in omnibus rebus & locis;*
4. *Sapientia, per quam omnia scit, & provi-
det, & gubernat.*
5. *Infinitatis, in essentia prorsus incomprehen-
sibili.*
6. *Quomodo in se ex natura invisibilis, per gra-
tiam se exhibeat visibilem creaturu.*
7. *Immutatus ab omni compositione & concre-
tione in Deo est.*
8. *Esse fontale, & solum verum.*
9. *Cur deo corporalia dicantur.*
10. *Immensus est, & nullo loco clauditur.*

I.
*Quomodo
reveren-
ter & cir-
cumspecie
mediante
dum est
de Deo.*
* *Dei
natura,
essentia
& sub-
stantia;*

HIC aliqua expressiis dice-
mus de Divinitate, ut par-
ter & cir-
cumspecie
mediante
dum est
de Deo.
* *cogitatur, omnem creaturam
transcendens, prorsus intermina-
omnipotens, summè perfecta,
summè simplex, summè pura,*

summè elegans, summè iucunda,
summè amabilis, summè grata,
summè suavis, summè deliciosa;
substantia per se substantia, non
aliunde esse habens, neque aliun-
de dependens: fons existentiae
his quæ sunt, fons vitæ his quæ
vivunt, fons sensus his quæ sen-
tiunt, fons rationis his quæ ratio-
nalib; sunt, fons sanctitatis his
quæ sancta sunt, fons luminis his
quæ lucida sunt, fons perfectionis
his quæ perfecta sunt, fons deni-
que & causa omnibus bonorum
omnium: fons omnis dignitatis
& potentiae, omnis virtutis & sa-
cientiae, omnis venustatis & gra-
tiae, omnis dulcedinis & laetitiae,
æterna plenitudo totius beatitu-
dinis. Pij ita apud se philolo-
phantur de Deo. * Et quidem
Deus Pater, Deus Filius, Deus
Spiritus sanctus, non sunt tres dii,
sed unus Deus: unus in substi-
tia, trinus in personis. Gloriosa
Trinitas, Pater, & Filius, & Spi-
ritus sanctus, * unus est vivus ac
verus Deus increatus, invisibilis,
infiguralis, inmaterialis, incom-
positus, impartibilis, indestrui-
incircumscrip-
tus, id est, neque lo-
co, neque sæculo seu tempore ter-
minatus, neque intellectu com-
prehensus, utpote omnia replens,
omnia velut ambiendo termi-
nans, omnia sine ambitu conclu-
dens, super omnia existens. Ipse
ergo illocalis est, suiipius locus
est: intemporalis est, sine initio,
sine fine sempiternus est. Ipse est
incommutabilis, nulli alteratio-
ni,

ni, nulli perturbationi, nullipassioni obnoxius: semper tranquilus, semper id ipsum permanens. Sic dispensat tempora & quæque mutabilia, ut tamen ad ejus æternitatem non accedant tempora, & ipse nunquam mutetur.

2. Factor est omnium sæculorum sive temporum, Creator cœli & terræ, visibilium omnium & invisibilium. * Non ex necessitate aliqua, sed propter solam Bonitatem suam creavit omnia, dans rebus inanimis ut subsistant; plantis, ut subsistant & vitâ vegetativâ vivant; brutis animalibus, ut subsistant, vivant, ac sentiant; creaturis rationalibus, nempè Angelis & hominibus, ut subsistant, vivant, sentiant, atq; intelligent. Sola Bonitas ejus causa est naturalium proprietatum, & bonorum omnium quæ in creaturis sunt. Nam cum boni proprium sit in alia se diffundere, & ipse Deus sit summè bonus ac substantiale bonum, derivat suam Bonitatem in omnia, indulgens ejusdem Bonitatis suæ radios cuique creaturæ juxta ejus captum atque aptitudinem: quemadmodum sol iste visibilis illuminat & permeat omnia inferiora, ut quodque eorum luminis virtutisque solaris consortium ac participationem in se admiserit. Igitur Deus propter Bonitatem suam, omnia quæ existunt deduxit ad esse ex nihilo: & adhuc multo plura, imò verò innumeros mundos, si vellet, creare posset, cum sit essentiæ pelagus infinitum.

+ Ipse mundum istum pulchrum condidit, ad exemplar illius pulcherrimi mundi, quem in sapientia sua habebat. Quemadmodum enim peritus architectus domum exemplarem materia carentem mente continet, ad cuius similitudinem efformat dominum materialem, tanquam exemplum & expressionem illius archetypi quod mente gerit: ita rerum omnium opifex Deus in sua æterna scientia exemplares divinasque ideas ac rationes habuit eorum quæ fecit: & quidquid ab eo creatum est, sive visibile sive invisibile sit, quia semper ab eo cognitum fuit, ab æterno in ejus mente atque intelligentia vixit. Hinc ait beatus Ioannes Evangelista: *Quod factum est, in ipso vita erat.* Quælibet ergo creatura prius in Deo extitit, quam in se ipsa.

Non ita existunt in Deo res *De modo* creatæ, sicut in propria natura: *qua omnia in* nam secundum hanc sunt corruptibles, mutabiles, & egenæ; in *Deo pra-* Deo autem nihil corruptibile, nihil mutabile, nihil egenum est. *existunt,* *in qua tamē ex nihilo facta ē.* Cùm omnis creatura facta sit ex nihilo, ex se nihile est, & in nihilo,

+ Quomodo in Archetypo idearum divinatum omnis pulchritudo creaturarum exemplaria sit, disputant passim Scholastici ex Philosophis & sanctis Patribus apud D. Thomam 1. part. quæst. 17. totâ quæ est de ideis in Deo. Citatur S. Dionyius de Divinis nominibus cap. 5. S. Augustinus locis valde multis, explicans de ideis divinis illud Ioannis 1. *Quod factum est, in ipso vita erat.* Boëtius de Consolatione Philosophiæ lib. 3. Metro 9. alloquens Deum:

*Terrarum caligator, tu cuncta superno
Ducis ab exemplo: pulchrum pulcherrimum ipse
Mundū mente gerens simulā in imagine formans.*

Anchiri-
dij Par-
vulorū. lum mox redigeretur, nisi virtute & gratia Conditoris servaretur.

Lib. 2. Omne enim quod esse cœpit, etiā suaptè naturâ desinere potest. Se- paretur à rebus conditis quidquid corruptionem, imperfectionem atque indigentiam sonat; & jam elucescat quomodo sint in Deo. In cognitione Dei, sive in Deo, res omnes sempiternæ vivunt, & vi- ta sunt. In essentia, inquam, Dei omnium rerum exemplaria sunt, & ipsa eadē divina essentia omnium rerum unū exemplar est. O quām jucundum erit videre in illa gloria civitate, quomodo in Deo & multa unum sint, & unum multa!

Deus ubi
que pra-
fens, ali-
ter San-
ctis, ali-
ter im-
pī. 3. Omnia ipsi Deo præsentia sunt, ipseq; omnibus præsens est: lon- gē tamen ab eorum sensu, qui im- pi sunt, abest. Sanctis peculia- riter & eximiè adest: quia in eis tanquam in templo suo per salutarem gratiam habitat. Omnibus rebus inest præsentia, potentia, substancialia: nullius tamen rei im- munditia contaminatur. Nihil ei immundum est, præter pecca- tum, quo ipse etiam non inqui- natu.

Nee tamē
inficitur,
aut mu-
zatur. Sensibiles rerum fordes non se- cundūm rationem, sed secundūm sensum duntaxat fordes dicun- tur. Quomodo autem Deus, qui æterna Itabilitate incommutabi- liter in seipso semper manet, om- nibus rebus à se conditis insit sub- stancialiter, sive per essentiam, cùm tamen ipsæ res creatæ non sint in Deo per propriam naturā,

(nam quidquid per naturam seu essentiam in Deo est, hoc est ipse Deus) sensus humanæ mentis in hac vita percipere nequit. Scimus & dicimus ita esse: quomodo verò id sit aut si, nescimus.

Si quæritur ubi erat Deus ante- deus quam mundum conderet, recte deus respondetur, quia in seipso erat, apud seipsum erat: & mundo mundus condito apud seipsum est. Ipse ergò Deus ubique est: ubique sine situ, ubique sine sui divisione to- tus est: non in parvis parvus, sed in parvis & magnis sine quantita- te vel mole magnus.

Scit omnino omnia: videt in- corporeo oculo, & inscrutabili Dixit cognitione clarissimè cognoscit panis cuncta præterita, præsentia, & futura. Quando aliquis pecca- tum committit, Deus quidem il- lūm peccatorum ab æterno præ- scivit: non tamen ille idè peccat quod Deus peccati ejus præscius fuerit; sed potius eum peccatu- rum Deus idè prævidit, quia omnino ille prava sua voluntate peccatum erat commissurus † Prä- Dixit scientia Dei non tollit libertatem scientia

† Rev. P. Leonardus Lessius in docto & pio Opusculo de attributis diviis, & R. P. Gabriel Vasquez Commentarijs in r. partem D. Thomæ, confirmat & illustrat ex Scriptura, sanctis Patribus, Concilijs orthodoxis, quæcumque hic pro solido fundamento de- votæ pietatis de Deo Deique attributis ad- feruntur à R. D. Blosio Theologica dogmata. Esto exemplum in hoc dogmate pro consola- tione anxiorum ob Dei prævisiones, quæ videntur necessitatem libera voluntati im- ponere. Citat Vasquez disput. 68 cap. 6. S. Iustinum quæst. Gentilium 58. Nee causa est, ejus quod futurum est, prænotio; sed quod futurum est, causa est prænotio, &c. S. Augustini lib. 4. de Ge-

de Genesi ad litteram cap. 32. Neque enim cognitio fieri potest, nisi cognoscenda procedant; & Severinum Boetium lib. 5 de Consolatione Philosophia prosa 4. ubi inter multa sic agit: *Præcognita liberorū habent evenium. Nam sicut scientia præsentis m., nihil his quæ sunt; ita præscientia futurorum nihil his quæ ventura sunt, necessitas importat.* Si vero pius Leo & tui ser de hoc seu de alijs Dei attributis plura, pro suo gusto aut fructu volet, quam hic solide & floridè prolata à Rev. D. Blasio, tum ex nominatis duobus Doctoribus, tum ex alijs pertere poterit.

arbitrii nostri. Ipse accusandus non est dum iniquè aliquid agimus, licet prævideat quid acturismus: quemadmodum is qui in specula constitutus videt aliquem properare ad locum ingentium periculorum, sponteque suam ipsius necem accersere, cognoscit sanè quod ille properet, non tamen ob id in causa est quod eò properet.

Deum bonum bona præfuit, & causat: mala voluntatis & voluntatis & præcognitor & auctor est. Ipse malafieri permittit, non cogit: & quidquid permittit, recte justeque permittit, etiam si nos permissionis ejus ratio lateat. Ergo, sicut dicebamus, ipse omnia scit.

Omnia innotescuntur. Penetrat abditissima quæque, & occultissimas cordium cogitationes intentionesq; dinumerat. Non solum honesta, verum etiam inhonesta omnia purissimè pacatissimeque considerat. Quemadmodum enim sol, radijs suis cloacas illustrans, non carum foribus inficitur: ita Deus citra aliquam sui injuriam intuetur & agnoscit quidquid sit, quidquid dicitur, quidquid cogitat.

Ipse sine labore regit omnia quæ Enchiri-
condidit. Sua admirabili provi- dij Par-
dentia ordinat curatque minima Lib. 2.
& maxima, vilissima ac nobilissima: attingens à fine usque ad fi- Omnia
prudenter, & disponens omnia ter gubernat per suavitatem. Cujus sapientissimæ singulariter providentiæ suæ vestigia etiam ipsius rebus creatis indidit, ut illam Sap. 8.

in eis tenui quodam simulachro se manifestantem agnoscere- mus. Videmus enim homines, jumenta, aves, & cetera anima- lia, naturali instinctu gerere cu- ram foetuum à se editorum: illis parare lectorulos, cubilia, nidos: eos alere, fovere, protegere. Quantâ diligentia invigilat ma- ter, ne infantulus suus, qui per se nondum satis tutè graditur, corruat, & se laedat! Quin & plantas atque arbusta conspicimus foliculis, testisque duriusculis concludere ac veluti circum munire suos fructus. Sitantâ pro- videntia relucet in creaturis, quæ symbola veritatis sunt; quantum credere debemus esse in ipsa veri- tate, nempe in Creatore? Quis hæc attendens non laudabit Deum, non ei ex intimis animæ suæ me- dullis gratias aget, non se totum dispositioni ejus liberè commit- tet ac tradet?

Ipse Deus suâ potentia, suâ sa- 5.
piencia, sua bonitate, exuperat omnium hominum atque Ange- do & in- lorum intellectum. Incircum- compre- scripti enim & infiniti Dei, incircumscripta atque infinita est po- tentia, sapientia, & bonitas: ob

Enchiridij Particulorū. Lib. 2. idque neque homo, neque Angelus (qui circumscripti finitique sunt) eam comprehendere possunt.

Sicut Deus sese ipsum comprehendit. Solus Deus integrè ipsam suam potentiam, sapientiam & beatitudinem, sive seipsum comprehendit atque cognoscit: ipse sui ipsius deliciosissima, substantialis, perpetuaque fruitio, & sibi ipsi intermina atque incommutabilis beatitudo.

6. Sancti Angeli, sanctæque animæ in cælum receptæ, vident quidem Deum sicuti est, & cognoscunt eum pro suo captu gratia per lumen gloria in Dei secretum intuentur, non plenè Deum comprehendunt. Inde finitum Deum non infinitè, sed finitè cognoscunt. Non omnia, quæ in Deo sunt, & in Deo videris circuque possunt, (ab ipso enim Deo videntur & cognoscuntur,) vident aut sciunt: id namq; creatæ finitæque intelligentiae captum excedit. Secundum hunc sensum accipiendū est illud quod dicere solemus, Deum vidisse, est omnia didicisse. Omnia sanè: non tamen sic omnia, ut is qui substantialiam Dei videt, dici propterea debeat, omnia, quæ in illa relucent, & quæ cognoscit Deus, cognoscere: hoc enim esset, scientiam creaturæ æqualem scientiæ Creatoris esse. Qui videt Deum, licet intueatur & agnoscat omnia quæ creavit Deus, non tamen intuetur neq; cognoscit omnia quæ creare potest Deus. Verba beati

Pauli Apostoli, quibus in calce prioris Epistolæ ad Timotheum 1. Tim. afferit, nullum hominum Deum vidisse nec videre posse, sic aptè intelligimus, quasi diceret, nullum hominum Deum comprehendisse nec comprehendere posse: quamquam ita etiam accipiea verba possunt, ut sensus sit, nullum hominum vitâ sensitivâ in hoc exilio viventium Deum vidisse, nec videre posse. Si concedendum est, aliquos in hac peregrinatione substantialiam Dei vidisse; etiam concedendum erit, eos interim, dum Dei essentiam contuebantur, † vitâ sensitivâ non vixisse.

Porrò in Deo nihil accidentarium est. Bonitas, justitia, sapientia, non accidentaria, sed substantialis ei adest. In nobis illa accedunt & abscedunt, at non in Deo, qui inalterabilis immutabilisque est. Ipse summè simplex est, ob idque in eo non est aliud esse, atque aliud bonum, iustum, sapientem esse: non est aliud in illo bonitas, justitia, sapientia, & aliud essentia. Non aliud est ipse, atque aliud quod in ipso est: non inquam est aliud Deus, & alias quod Dei est.

Et + Beatam Virginem Mariam, Apostolum Paulum, Moysem ferè pro exemplo adserunt, quando agitur de visione Dei in hac vita. Alij aderant Adamum, S. Augustinum, S. Benedictum Patriarcham nostrum; de quibus vide R. P. Gabrielem Vasquez in i. part. q. 12. art. 15. Vtrum aliquis in hac vita possit videre Deum pereuentiam; ubi tradisput. 55. & 56. de hac necessaria à sentibus abstractione ad Dei visionem in hac vita, & de modo ilius difficit.

INSTRVCTIO VITAE ASCETICAE.

501

8. Et tamen quid omnino fit illa commodet. Deus in illa veluti Enchir. similitudine dignatur, ut à parvulis dij Pat- fontale, immutabilis, & balbutire volorū. innarrabile. æternæ Dei substantia, quæ omni balbutientibus intelligatur. Ne. Lib. 2. substantia superior est, quid omnino fit divinum illud ens quod omnia entia excellit, nos neque dicere neque comprehendere possumus.

Facilius Convenientius itaque quid nō sit, quām quid sit ipse supersubstantialis & superintellectualis spiritus Deus, enuntiamus: semper agnoscentes, Deo inferius esse quidquid de eo dicere vel comprehendere potuerimus. Sed quem investigando non ut est invenimus, amando complectimur: ipse enim charitas est.

Solus verità est, cetera ad rem comparamata, non sunt & nihil sunt. Essentia divina essentias rerum creatarum tanto intervallo exsuperat, ut hæc cum Deo collatae, non entia potius quām entia, dicidebeant. Entia quidem, quia à summo Ente profecta sunt: non entia verò, quia ex se nihil sunt, ex se mutabilia sunt, & ab immensitate atque perfectione incommutabilis Dei in infinitum distant & deficiunt. Deus solus véritable ac propriè est, qui non ab aliquo est, qui nec exordium nec finem habet, neque unquam mutatur. Propterea dicebat famulo Exod. 3. suo Moysi: Ego sum qui sum. Dicces filiis Israel, Qui est, misit me ad vos.

9. Quòd sacra Scriptura multa de ipso incommutabili & incorpo- reo Deo mutabiliter corporaliter- ram de Deo enuntiat, hoc utique facit, ut nobis, qui infirmi sumus, fese ac-

balbutire dignatur, ut à parvulis balbutientibus intelligatur. Ne.

que enim ad intellectualia & di- vina aliter commode subvehī possemus, quām per verba nobis familiaria domesticaque. Attri-

velut

av. q. w.

zona-

3. w.

buntur itaque Deo oculi, aures, os, manus, pedes, somnus, obli- vio, ira, furor, & consimilia; ut spirituales ejus operationes virtutesque significantur. Eadem ratione talia etiam Angelo & ani- mæ humanæ plerumque accom- modantur.

Eadem quoq; ratione, illocali 10.

Deo locus adscribitur. Nam lo- Sicut & cus five sedes Dei metaphoricè di- localia, citur, ubi aliqua singularis & per- cùm sit immen- spicua ejus operatio fit: t veluti sis.

est cælum, mens justi, & templum divino cultui dedicatum. In templo enim Divinitati consecratio divinæ laudes decantantur, divina Officia peraguntur, & di- vina celebrantur mysteria, admirabilis stupendaq; Dei operatione ac virtute commendatissima: ibi thesaurus ille thesaurorum om- nium dignissimus sacra Eucha- ristia asservatur. Quæ quidem Eucharistia non figura veri cor- poris Christi, sed ipsum verum Corpus Christi est. Rectè tamen religiosa ejus perceptio dicitur figura futurorum: quia in futura

vita

+ Si Deus ob singulares operationes in antiquo Testamento dicebatur peculiariter esse in Arca aut templo Salomonis, quanto magis in cælo, in anima iustorum; & in Ecclæsis Catholicorum, ob præsentiam sacra- mentalē & veram in Eucharistia.

Enchir. vita non sub accidentiarum pro essentia dicta à Græcis * *Vita. #0014*
dij Par- specierum velamento participes
vulorū. Lib. 2. erimus Divinitatis, sicut modò;
 sed facie ad faciem Deum con-
 templantes, Divinitate perfectè
 satiabimur. Tempore vitæ præ-
 sentis in sumptione ipsius adoran-
 dæ Eucharistiae, pignus futuræ
 gloriæ nobis datur.

C A P U T X.

*Trinitatis mysterium piè & Catho-
 licè explicatur ad captum sim-
 plicis contemplatoris.*

1. Quomodo concipi debent distinctio personarum in una simplici nature Divinitatu.
2. Communia quedam omnibus personis divinis, non obstante earum distinctione.
3. Propria & peculia personarum singularium, prout inter se distinguuntur.
4. lucunda societas & communicatio insepara-
bilis earum ad invicem.
5. Debent haec etiam à simplicioribus fidibus pœ-
ruminari: et si non exigat ab eis Deus exactam eo-
rum intelligentiam, sed Catholicam reverentiam &
fidem.

Theologiæ explica-
 tio de Trinitate, id repetitum diffusius
 explicare libet. Pater, & Filius,
 & Spiritus sanctus, non sunt tres
 dij, sed unus Deus; unus in sub-
 stantia, trinus in personis. Alius
 Pater, alias Filius, alias Spiritus
 sanctus. Tres sunt, & unum sunt.
 Tres sunt Personæ, dictæ à Græ-
 cis *hypostases*, id est substantiæ:
 at trium personarum una est es-
 sentia, una Divinitas. Latini
 interpres sæpè vertunt hyposta-
 sim in substantiam: Theologi ta-
 men Latini usurpant substantiam, sed

In ipsa Deitate & Trinitas unita-
 tis, & unitas Trinitatis adoranda
 est: oportet & Trinitatem Per-
 sonarum in unitate substantiæ, &
 unitatem substantiæ in persona-
 rum Trinitate confiteri.

Ipsæ personæ suis proprietati-
 bus hypostaticis ab invicem di-
 stinguantur. Patris proprietas
 hypostatica est, quod Filium ge-
 nuerit, & in eo solum à Filio dif-
 fert. Filii proprietas hyposta-
 tica est, quod à Patre genitus
 sit, & in eo tantum differt à
 Patre. Spiritus sancti proprie-
 tas hypostatica est, quod à Patre
 Filioque procedat, & in eo differt
 à Patre ac Filio. Pater gignit Fi-
 lium, & spirat Spiritum sanctum:
 Filius gignitur à Patre, & unā cū
 Patre spirat Spiritum sanctum: *Quo-#0015*
 Spiritus sanctus spiratur à Patre
 & Filio.

Ex his personalibus proprieta-
 bus aperte liquet, alium esse Pa-
 trem, alium Filium, alium Spi-
 ritum sanctum: quia Pater qui ge-
 nuit Filium, non potest esse ipse
 Filius quem genuit: & Filius qui
 genitus est à Patre, non potest esse
 ipse Pater, à quo genitus est: &
 Spiritus sanctus qui à Patre Filio-
 que procedit, neque Pater neque
 Filius, à quibus procedit, potest
 esse.

Proprietates hypostaticæ in
 Trinitate, sive nomina persona-
 lia, Pater, Filius, genitor, geni-
 tus, Verbum, imago, proce-
 dens, &c. non substantiam, sed
 substi-